

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2014

**DRAMATIESE KUNSTE
MEMORANDUM**

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 43 bladsye.

ALGEMENE OPMERKING VIR EKSAMINATORS/OPVOERDERS:

1. Kandidate moet na Dramatiese Kunste-teorie verwys en dit binne konteks plaas van die toneelteks wat bestudeer is. Volpunte kan nie toegeken word tensy die kandidate bewys dat hy/sy die teorieë van die vak verstaan nie. Die antwoorde moet spesifiek tot drama as kunsdissipline spreek. Gebruik die Wat, Waar en Hoe met spesifieke voorbeelde uit die teks.
2. Die voorgestelde antwoorde is gewoonlik ver bo die vlak wat moontlik is vir Graad 11-kandidate en moet as stof vir ontwikkeling van die merker gesien word.

AFDELING A: TEATER VAN REALISME**VRAAG 1**

Die volgende is voorgestelde antwoorde. Die kandidate mag ander antwoorde of geldige voorbeelde gee. Die merker moet elke kandidaat se ondervinding en terugvoering in oorweging neem.

Ken punte toe volgens die onderstaande rubriek en die voorgestelde hoofpunte wat volg. Die kandidate moet spesifiek na die teks wat bestudeer is verwys.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	26–30	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit.
Versdienselike prestasie	21–25	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit.
Bevredigende prestasie	19–20	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings. • Toon 'n goeie begrip van die tema, maar nie voldoende nie. Sommige logiese stellings.
Voldoende prestasie	16–18	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie. • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf. • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie.

Middelmatige prestasie	11–15	<ul style="list-style-type: none"> Opstel nie altyd georganiseerd nie en struktuur nie altyd logies nie. Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie.
Elementêre prestasie	7–10	<ul style="list-style-type: none"> Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied. Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant. Kandidaat het nie die bevoegheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie.
Onvoldoende Ontoereikend	0–6	<ul style="list-style-type: none"> Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede. Irrelevant. Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie.

Die vraag handel meer oor hoe 'n teks 'n spesifieke styl reflekteer. Die merker moet die teks self in oorweging neem soos dit in klasnotas ontleed word.

- Kandidate moet bewys dat hul Teater van Realisme verstaan; hoofsaaklik die intensies van die beweging, want dit is waar die temas van 'n realistiese produksie mag voorspruit. Byvoorbeeld:

Darwin se teorie dat mense produkte is van beide hul omgewing en hulle genetiese samestelling – die kwessies of omstandighede van die tyd mag 'n impak hê op 'n spesifieke karakter in die produksie en dit maak dat hulle op 'n spesifieke manier optree. Die karakter se gedrag bring spanning wat uit die subteks na vore kom. Die omstandighede lei die storie in die rigting om 'n oplossing vir die karakter te vind. Temas van die produksie/toneelstuk kan daaruit ontstaan as onderwerpe of die probleem wat die produksie probeer uitbeeld.

Weet dat: kandidate verskillende benaderings het wanneer hulle langvrae beantwoord. Dit moet in oorweging geneem word tydens die merkproses.

- Kandidate moet kennis van die toneelstuk wat bestudeer is demonstreer.
- Moet die temas kan noem soos bespreek is in die notas.
- Kandidate moet kennis van die tydperk en die leefstyl van die samelewing kan aandui.
- Ook die politiek d.i. die filosofieë van daardie tyd en hoe dit 'n impak op die algemene leefstyl van karakters (mense) in die toneelstuk self het.
- Teater van Realisme self was 'n opstand teen sekere filosofieë wat die denke van die mense in die produksies gelei het; kandidate moet hierdie verstandhouding van die skakel tussen die sosio-politiese situasies en die onderwerp/tema wat dit self saambring het kan uitwys. Bv. Industriële Revolusie mag werkloosheid vir 'n karakter beteken; werkloosheid kan die onderwerp of tema wees van die toneelstuk en om 'n werk te kry is een van die karakter se doelwitte met die regering (politiek) as die antagonis.

Merker moet die feite probeer kry wat kandidaat kies om hul tesis te verryk.

- Kandidate moet 'n insig rondom faktore van die tydperk van die produksie en hoe dit toneelstuk se temas beïnvloed, aandui.
- Nog 'n voorbeeld:

George Bernard Shaw se toneelstukke het oorsprong gekry deur sy geloof in sosialisme en sy opstand teen kapitalisme. Sy produksies het oor baie kontroversiële en taboe-onderwerpe van die tyd gehandel.

Sommige van die temas in sy toneelstukke het prostitusie, armoede, werkloosheid ingesluit; dit alles was 'n klap in die gesig teen die kapitalistiese regering van daardie tyd.

Hierdie is net 'n voorbeeld en merkers word aangeraai om volgens die ontleding en kennis van die produksie te merk.

- Daar is geen spesifieke generiese voorstelle nie anders as dat die kandidate moet aandui dat hulle Teater van Realisme en die intensies daarvan verstaan.
- Sommige kandidate sal net die temas in die toneelstuk se konteks kan aandui soos dit in hulle notas verskyn, sommiges mag dalk sonder enige verbintenis van die temas in die toneelstuk die invloed van die temas in Teater van Realisme op sy eie aandui.

Sommige kandidate sal die verbintenis tussen die temas in konteks van die intensies van teater van Realisme kan noem en relevante uitreksels vanuit die produksie kan aanhaal om die slot van die tesis te versterk.

Merkers moet kandidate krediet gee vir feite gelewer van beide die toneelstuk se konteks en die van die Teater van Realisme. Kandidate sal nog meer krediete ontvang indien hulle taalgebruik en relevante argumente die vloei en uiteensetting van die opstel, die manipulasie van insig en die verbandlegging met 'n teks as 'n vaardigheid, en die skakeling van die Teater van Realisme en die vraag.

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: SUID-AFRIKAANSE TEATER

Hierdie afdeling is VERPLIGTEND.

VRAAG 2

- 2.1 2.1.1 om te “werkswinkel” – die proses waarin ’n toneel herbou of oorspronklike werk ontwikkel word deur ’n groep of geselskap nadat dit bespreek is. (2)
- 2.1.2 Alternatiewe Teater – ’n reaksie teen hoofstroomteater; teater wat revolusionêr, uniek en eksperimenteel van aard is. (2)
- 2.2 Kandidate mag enige DRIE van die volgende bespreek:
- Om die gemeenskap te onderrig (plaaslik of wyer) oor gebeure wat hulle kan beïnvloed.
 - Om gemeenskaplike oplossings te verkry vir probleme en konflik.
 - Om ’n inkomste te genereer, werkskepping en ontspanning te verkry vir beide die gehoor en akteurs.
 - Om die gemeenskap emosioneel en geestelik, te bemagtig.
 - Om by die gemeenskap ’n gevoel van samehorigheid en eenheid te skep.
 - Om vaardighede uit te brei en opleiding in teater en tegniese vaardigheid te versker. (6)
- 2.3 Kandidate moet EEN van die tradisionele optredes bespreek, sowel as die soort optredes wat daar mag plaasvind:
- Binne in ’n hut: Storievertelling: As ’n ou dame in ’n storie optree.
 Binnehof: mans en seuns vertolk die historiese verhale.
 Oop ruimtes: Jagters kom bymekaar om stories uit te ruil.
 Kandidate mag ’n Siswati dankofferritueel en die verskillende fases waarin hulle kan optree bespreek.
- Merkers moet die kandidate se vermoëns in ag neem deur die optrede te evalueer. Kandidate mag optredes soos Ode, (Basotho’s *dithoko*, Zoeloes *izibongo*), Basotho’s *Pina tsa Mokopu*, en volksverhale gebruik, *Intsomi*, *tsomo*.
- Kandidate se kennis van die ruimte en die gebruik daarvan moet in ag geneem word. (5)
- 2.4 Kandidate moet die titel van die toneelstuk en die skrywer noem.
- EEN punt vir korrekte titel, EEN punt vir die volle name van die dramaturg. (2)

2.5 Kandidate moet die agtergrond van die toneel wat hul bestudeer het, beskryf.

Merkers moet die volgende antwoorde aanvaar:

- Kandidate moet die inhoud in detail deurgee.
- Kandidate moet die agtergrond vanuit 'n groter perspektief beskryf, sowel as die inhoud en agtergrond daarvan.
- Kandidate moet alle gebeure kan beskryf, veral die wat die storielyn beïnvloed, soos die agterste vertrek by Mamariti se huis, of die emmer op 'n houttafel, 'n leunstoel, 'n opgemaakte bed of 'n deur in die middel van die verhoog.

Neem in ag dat alle antwoorde op Suid-Afrikaanse teks gebaseer is. Bogenoemde is voorbeelde daarvan en punte moet daarvolgens toegeken word.

Gee 3 punte indien 'n kandidaat akkuraat was op of punt 2 of 3.

Gee volpunte indien kandidate al die bostaande punte genoem het.

Merkers word aangeraai om met diskresie te merk, deur nie net vrylik punte toe te ken nie omdat sommige toneelstukke nie voorsiening maak vir die agtergronde in punt 2 of 3 nie. (5)

2.6 Merk volgens die teks wat ingestudeer is.

Belangrik: Kandidate mag krediet ontvang indien die volgende waargeneem is.

- Kennis van Suid-Afrikaanse Teater
- Kennis van Suid-Afrikaanse geskiedenis en hoe dit die tekste van daardie tyd beïnvloed het.
- Die probleme wat ondervind mag word en oplossings daarvoor (karakters in die toneelstuk)
- Is al die karakters van die stuk gelukkig?
- Bespreek EEN verhouding tussen karakters in die teks wat behandel is.
- Dui aan hoe die politiek die akteur se wêreld en sy speelvlak sal beïnvloed bv. of karakters daardeur in harmonie verkeer of konflik die meeste van die tyd ervaar? (8)

Merkers mag gebruik maak van die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	7–8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit.
Verdienselike prestasie	5–6	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waarneming en kennis – goed uitengesit.
Bevredigende prestasie	3–4	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid. Sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings en oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings . • Toon 'n goeie begrip van die tema. Sommige logiese stellings.
Elementêre prestasie	2	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied. • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie; dikwels irrelevant. • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–1	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede. • Irrelevant. • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie.

(8)

2.7

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit.
Verdienslike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit.
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid. Sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings. • Toon 'n goeie begrip van die tema. Sommige logiese stellings.
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie. • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en stereotipiese antwoorde te verskaf. • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie.
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie; struktuur nie altyd logies nie. • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie.
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied. • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant. • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie.

Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none">• Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede.• Irrelevant.• Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie.
-------------	-----	---

TOTAAL AFDELING B: 40

AFDELING C: Kontemporêre Pan-Afrika Teater **OF**
Elizabethaanse Teater **OF**
Teater van die Verre-ooste **OF**
Kontemporêre Amerikaanse Teater **OF**
Ekspresionistiese Teater

Beantwoord slegs die vraag oor die toneelstuk wat jy bestudeer het.

VRAAG 3: KONTEMPORÊRE PAN-AFRIKA TEATER

Beantwoord die vraag volgens die *Kontemporêre Pan-Afrika Teater*-teks.

- 3.1 Griot – 'n Wes-Afrikaanse Ode speler wat liedjies en geskiedenis resiteer. Hulle tree dikwels alleen op en begelei hulself met 'n stringinstrument. (2)
- 3.2 Kandidaat mag enige TWEE van die volgende bespreek/noem.

RITUEEL	TEATER
Sal resultate produseer	Pret/vermaaklik
Skakel aan by 'n afwesige ander	Net vir dié wat hier is
Tyd word afgeskaf, gebruik simboliek	Beklemtoon die nou
Bring die ander hier	Gehoor is die ander
Speler/deelnemer is 'n besetene, in 'n beswyming	Speler weet wat hy doen
Die gehoor neem deel	Die gehoor is toeskouer
Die gehoor glo	Die gehoor waardeer
Kritiek word nie toegelaat nie	Kritiek is toegelaat
Gemeenskaplike kreatiwiteit	Individuele kreatiwiteit

Kandidaat kry volpunte as die twee verskille genoem is en bewys 'n ondersteuning daarvan. (4)

- 3.3 Kandidaat kan die volgende feite noem en bespreek.
- Die afdeling tussen die gehoor en performer is versteur en optredes is deelnemende
 - Gehoor mag sing en verkom deel van die koor te wees
 - Dra kostuums wat slegs hulle hande en voete wys
 - Baie van die maskeraders beweeg tussen die gehoor, dansend, singend, besig om poësie of stories te resiteer, deur die hele dorpie.
 - Gehoor reageer net op toepaslike tye waneer dit van hulle verwag is

Merkers is aangeraai om te kyk hoe die aspekte in die kandidaat se voorbeeld na vore kom. Ken 'n punt toe per feit as die kandidaat net feite noem. (10)

- 3.4 EEN punt vir die volle titel van die toneel en EEN punt vir die volle naam van die dramaturg. (2)

3.5 Kandidaat reageer in verwysing na die toneelstuk wat hulle bestudeer het.

As die teks 'n ritueel is, moet dit die volgende feite hê wat ondersteun word deur voorbeelde uit die toneelstuk:

- Die toneelstuk produseer resultate (soos 'n verandering in sosiale status)
- 'n Skakel na 'n afwesige ander/voorvaders en gode
- Tyd word afgeskaf
- Bring die ander hier
- Speler/deelnemer is 'n besetene, in 'n beswying

OF: Die toneelstuk is 'n teater. In die geval kyk vir die volgende feite van die kandidaat se terugvoer:

- Teks is pret en vermaaklik
- Dit spreek net die lewendes aan
- Beklemtoon die nou
- Gehoor is die ander, die toneelstuk spreek die gehoor aan

Merkers moet kyk na die bogenoemde in verhouding met die voorbeelde wat gegee word uit die teks.

Merkers mag die volgende rubriek gebruik om hulle by te staan.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit.
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waarneming en kennis – goed uiteengesit.
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings. • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings

Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie. • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf. • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie. • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)
[40]

3.6 Merk volgens die toneel wat bestudeer is en gebruik die volgende rubriek om jou by te staan. Daar moet 'n duidelike verwysing na die temas van die toneelstuk wees en hoe dit deel vorm van die brandende kwesies in die gemeenskap.

Gebruik die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit

Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredeginde prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings. • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie. • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie.
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede. • Irrelevant. • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)

3.7 Satire: 'n Kunsvorm wat euwels en dwaasheid deur ironie aanval.

(2)

[40]

VRAAG 4: ELIZABETHAANSE TEATER

Kandidaat beantwoord hierdie vraag volgens Elizabethaanse teater-tekste.

- 4.1 Kandidaat moet vir die kennis van feite in betrekking tot die “chain of being” gekrediteer word.

Die kandidaat se respons mag van die volgende feite insluit:

- 'n Beskrywing van die “chain of being” (sosiale hiërargiese struktuur), 'n middeleeuse sisteem van denke wat vir alles 'n plek in die hiërargie maak. Die beskrywing sal verseker dat 'n kandidaat ten minste weet waarom om te skryf.
- Onder ander faktore mag wees; verskillende sosiale klasse soos rykes, grondeienaars, boere en diensknegte en hulle rol in die sosiale samestelling.

Merkers moet oplet na die kennis en feite en punte toeken vir voldoende feite om volpunte te kry.

(5)

- 4.2 EEN punt word toegeken vir die benaming van die genre, TWEE punte vir 'n akkurate kenmerk van genre.

- **Komedies.** Komedies oor romanse wat gelukkig is, verkeerde identiteit en misverstande. Romanse is meer soos sprokies en handel oor die skeiding en reunie van families.

Kandidaat is EEN punt toegeken per genre en TWEE punte vir EEN feit daaroor.

- **Geskeidenistoneelstukke:** Toneelstuk wat aandag gee aan die geskiedenis van 'n bepaalde gemeenskap. Verskyn as 'n gevolg van mense wat meer wil weet oor hulle geskiedenis. Elizabethane het geglo dat die geskiedenis spesifieke patrone volg wat God se wil verteenwoordig.

EEN punt as die kandidaat 'n genre noem en TWEE punte vir EEN feit daaroor.

- **Tragedies:** die genre bestaan uit verhoogde emosies, die stryd van 'n held/heldin wat teen 'n oorweldigende stryd, die triomf van die menslike gees, die intense morele sake, die geweld en bloedskending het sterk aanklank by gehoor geving. Tragedies laat ruimte vir 'n ondersoek na moraliteit en die botsing tussen goed en sleg, wat die hart van middeleeuse drama was. Gewoonlik uitgebeeld as 'n sentrale karakter wat val van goed na sleg, 'n tragiese held. Die protagonis konfronteer dilemma's en krisisse, dikwels selfopgelegde krisisse, en moet met die gevolge van sy keuses worstel.

EEN punt vir genre. TWEE punte vir EEN feit oor die genre. Maksimum punt van drie.

(9)

- 4.3 EEN punt vir die titel and EEN punt vir die volle name van die dramaturg. (2)
- 4.4 Merkers kan van die volgende rubriek gebruik maak. Kandidaat moet kennis van die genre kan bewys en in verband bring met die teks wat bestudeer is.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings • Insig, vloeiend, observasie en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings. • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings.
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie. • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf. • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie.
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie. • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie.

Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)

4.5 Kandidaat moet na graad 10 se kennis van verskillende tipes verhoë verwys.

- Proscenium verhoog **of**
- Driekant verhoog **of**
- Oopplan verhoog **of**
- Teater in die rondte/Arena **of**
- Amfi-teater

Kandidaat noem een van die verhoë, kies 'n toneel uit die teks wat bestudeer is en kan redes gee vir hulle keuse.

Merkers moet diskresie gebruik en die kandidaat se feite en vermoë om kreatief te redeneer oorweeg.

(6)

4.6 Kandidaat kies EEN humor. Kan enige een van die 'humors' wees, 'swart gal' of 'geel gal' of 'bloed' of 'slym'.

Kandidaat identifiseer EEN karakter van die bestudeerde teks, assosieer die karakter. EEN humor gebaseer op die persoonlikheid soos waarneembaar is uit die teks

Kandidaat moet voorbeelde uit die teks aandui veral gebeure waar die karakter 'n bepaalde invloed weens sy persoonlikheid het.

Jy kan die volgende rubriek gebruik om jou te help.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	7–8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings • Insig, vloeiend, observasie en kennis word treffend uiteengesit

Verdienslike prestasie	5–6	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings • Toon insig, waaneming en kennis – goed uitengesit
Bevredegindep restasie	3–4	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstel struktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Elementêre prestasie	2	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, diekwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–1	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehngend, baie min werk gelewer, beperkte vaardigheide • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(8)
[40]**OF****VRAAG 5: TEATER IN DIE VERRE-OOSTE**

Kandidaat beantwoord die vraag volgens die Verre-Ooste Teater.

5.1 Waar (1)

5.2 Shintoïsme en Buddhisme (2)

5.3 Kandidaat kry volpunte as hy/sy enige DRIE verskille tussen Shintoïsme en Buddhisme noem. Enige DRIE van uit die lys hieronder.

	Shintoïsme	Buddhisme
Basis	Die aanbidding van voorvaders en die natuur en 'n geloof in die heilige krag (Kami) van die lewendige en lewelose.	Gebaseer op die lesings van Buddha, 'n geloof in die moontlikheid om 'verligting' te bereik, die lewe van 'n virtuoso te lewe.
Sisteesem	Het geen stigter en het nie 'n heilige skrif, 'n duidelike godsdienstige filosofie, of morele kode om by te leef ontwikkel nie	Buddha is die stigter, wat uitgesit is as 'n kode van hoe om te leef, "the way". Buddha het 'n formele struktuur – priesters en tempels.
Gode	Shinto gode (kami): enigeits wat inspireer en merkwaardig is, bv. Kami gees van die berge, see, bome, rotse, diere. Kami kan ook merkwaardige mense wees soos vaste. 'n Paar bose geeste wat nie onherroeplik boos is nie. Die kami is daar om te beskerm en te handhaaf.	Buddha is besorg met die wereld, en terwyl dit Buddha se lewe omkeer leer dit dat enige iemand 'verligting' kan bereik. 'n geloof in <i>bodhisattva</i> . 'n <i>bodhisattva</i> is een wat "verligting" soek, nie net vir homself nie, maar vir ander ook.
Wêreldbeskouing	Helder en optimisties: die hoofgod is 'n son godin en die verhouding tussen die gode, die wêreld wat hulle geskep het en die mens is in harmonie, nie een van boosheid en swaarkry nie.	Die wêreld is verganklik en 'n bron van swaarkry vir die wat daarin is. Nogtans het almal die vermoë om wysheid te bekom wat swaarkry beëindig. Deur die aanvaarding van <i>die tydelike</i> en die loslaat van aanhegels, wat die wêreld 'n nuwe positiewe betekenis gee.
Waardes	'n Gevoel van dankbaarheid en respek vir die lewe, 'n diep waardering vir die skoonheid en mag van die natuur, 'n liefde vir skoonheid en suiwerheid en 'n voorkeur vir eenvoudigheid en die onversierde in die spektrum van die estetiese.	Die estetiese van Zen is suiwerheid, selfbeheersing, eenvoudigheid. Dit het tradisionele Japanese kuns bv. landskap en tuinmaak beïnvloed, die tee-seremonie, monochrome ink skilder en het 'n invloed op Noh-teater
Aanbidding	Aanbidding gebeur by 'n altaar, deur feeste en rituele om dankbaarheid te wys aan die gode. Shinto aanbidding bevat suiwering, 'n offer aan kami (geld en kos); en die maak van gebede of petisies	Zen beklemtoon bemiddelling en offer skielike "verligting" of geestelike insig.

Gee volpunte as kandidaat enige DRIE verskille noem.

(6)

- 5.4 Kandidaat mag saamstem met die vraag of nie. Waar die kandidaat saamstem met die vraag is die merker aangeraai om na die Stanislavski sisteem te kyk en hoe dit toegepas is as 'n hulpmiddel vir karaktervoorbereiding.

Sommige kandidate mag verskil en hulle voorkeur vir die Noh-teater opleidings tegnieke aandui. As dit voorkom moet die kandidaat gemerk word in voorkeur van die feite oor Noh-akteuropleiding genoem in die antwoord.

Gebruik die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings • Insig, vloeiend, observasie en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie

Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede Irrelevant Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

5.5 EEN punt vir die volle titel van die stuk. EEN punt vir die volle name en van die dramaturg.

5.6 Kyk na die struktuur van Verre-Oosterse teater toneelstuk.

- Toneelstukke word op emosie en storie vertelling gebaseer, nie op dramatiese aksie nie.
- Die teks stel die toneel voor van choreografiese beweging.
- 'n Koor sing die woorde van die akteur terwyl hy dans, en vertel ook baie van die storie.
- Gewone spraak word slegs tussen die twee dele van die stuk gehoor as 'n opsomming van die aksie.
- Taal is poëties en is op aristokratiese spraak van die 14de eeu gebaseer.
- Teks is kort.

Oorweg die kennis van die struktuur van Verre-Oosterse teater en die kandidaat se vermoë om teks met styl saamte smelt, in ag.

Gebruik die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	14–15	<ul style="list-style-type: none"> Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit.

Verdienselike prestasie	12–13	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite. • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit.
Bevredeginde prestasie	9–11	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	7–8	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie
Middelmatige prestasie	6	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	4–5	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–3	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(15)

- 5.7 5.7.1 Omnagata: Manlike akteur geklee soos 'n dame wat deelneem aan Kabuki-tonele. (2)
- 5.7.2 Mie: 'n Stilhou posisie wat in Kabukiteater gebruik word om 'n klimaks te bereik. (2)
- [40]

OF

VRAAG 6: KONTEMPORÊRE AMERIKAANSE TEATER

Kandidate antwoord hierdie vraag met die hulp van *Kontemporêre Amerikaanse teaterteks* wat hul bestudeer het.

- 6.1 Kandidate kies uit die moontlikhede wat verskaf is.
- Aria: 'n liedjie gesing deur 'n individu wat gewoonlik hul gevoel en begeertes beskryf. Dit kan ook as 'n ballade beskryf word
- Finale: Die finale gedeelte van musiek wat die hoofdoel het om die gehoor met 'n kragtige boodskap te los. Dit mag 'n herhaling van vorige nommer wees. Dit word meestal deur die hele groep gesing.
- EEN punt per element, TWEE punte vir elke definisie daarvan. (6)
- 6.2 In hul antwoorde, word daar kandidaat verwag om melding te maak oor die feite van "method acting" – kandidate sal krediet vir die volgende ontvang:
- Dit het ontstaan uit die Stanislavski se sisteem.
 - "method acting" lê klem op die innerlike waarheid.
 - Dit bevat aspekte van die Stanislavski se metode met die uitsluiting van sekere elemente.
 - Dit word gekritiseer vir die tekort aan vokale tegniek en potensiële sielkundige skade.
 - Dit het min realistiese of emosioneel waardevolle werk voortgebring wat in revolusionêre films gebruik is.
- 'n Punt mag toegeken word vir elke feit wat genoem word. (5)
- 6.3 Kandidate moet wys dat hul oor genoegsame kennis beskik, omtrent "method acting" as 'n opleidingstegniek. Kandidate moet ook oor die kennis beskik om aan te toon hoe hierdie tegniek gebruik mag word om karakters voor te berei vir praktiese ervaring.
- Nasieners moet die volgende oorweeg.
- Kandidate verstaan "method acting"
 - Die prosen en doel van hierdie tegniek in drama-opleiding
 - Die praktiese gebruik van "method acting" in die prosen van repetisie
 - Die ondervinding van optree as karakter wat uit "method acting" ontstaan het

Nasieners moet daarop let om te kyk na die leerder se antwoord. Punte kan toegeken word vir feite asook die toepassing van feite in praktyk, waarvoor die laasgenoemde uitstaande punte mag ontvang. (5)

6.4 EEN punt vir die volle titel van die spel, EEN punt vir die volle name van die dramaturg. (2)

6.5 Kandidate toon kennis van teks deur 'n naam te kies van EEN karakter uit die teks as 'n onderwerp om te ontleed. Dit sal kennis weerspieël en kandidaat moet daarvoor punte ontvang.

Kandidate kan die vraag verbind met die karakter en so hulle kennis daarvan weerspieël. Hulle kan ook die skakel tussen die beeld van gemeenskap en die impak daarvan op die karakter wat hul gekies het.

Kandidate kan bespreek hoe die gemeenskap hulp verleen aan die karakter of verhoed dat 'n spesifieke doelwit bereik word.

Gebruik die volgende rubriek:

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings.

Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie. • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)

6.6 Kandidate mag die volgende feite oor Realisme teater aanraak, dit verg egter 'n spesiale gawe van die kandidaat om hierdie soort kennis toe te pas op die verkose teks en daarvoor verdien 'n kandidaat meriete.

Neem ook die vloei van die opstel in ag en die volle rangskikking daarvan.

Sekere feite oor realisme teater:

- Realisme teater kombineer poëtiese en irrasionele elemente om klem te lê op die onderbewussyn.

Gebruik die volgende rubriek:

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings • Toon insig, waaneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur. • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig
Middelmatigep restasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie

Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)

6.7 Realistiese spasioos verteenwoordig eerder 'n klein gedeelte as 'n hele stuk.

(2)

[40]**OF****VRAAG 7: EKSPRESSIONISTIESE TEATER**

Kandidate beantwoord hierdie vraag volgens die *Ekspressionistiese teater*-teks.

7.1 Die deel van die denke wat nie onderhewig staan aan realiteit, persepsie en beheer nie: die eerste maal geïdentifiseer deur Sigmund Freud.

(2)

7.2 Sigmund Freud

(1)

7.3 Hier is 'n paar feite rondom Freud se invloed op ekspressionisme:

- Hy was die stigter van psigo-analise.
- Hy het geglo dat die onderbewussyn al die ondervindige stoor en dat ekspressionisme gewortel is in die 'onbewussyn'.
- Sy begrip van verdedigingsmeganismes in menslike gedrag was ook baie invloedryk.
- Hy het godsdiens as 'n illusie gesien en die sielkundige uitbeelding van die karakter as meer geloofwaardig as die eksterne omgewing.

(Enige 2)

(4)

7.4 Kandidate moet punte toegeken word vir die volgende feite.

- Om innerlike gevoelens eerder as die uiterlike realiteit van 'n karakter weer te gee
- Klem val op die sielstog van die hoofkarakter
- Om effek en beklemtoning te verkry word die normale verloop van omstandighede, tyd, plek en handeling omver gewerp

Kandidate moet spesiale vaardighede toon, deur taalvaardigheid en organisasie van reaksie, om sodoende uitstaande punte te ontvang.

(6)

- 7.5 Vir hierdie vraag moet nasieners kyk na die kandidaat se vaardigheid en kennis van karakters en inskappe van Ekspressionistiese teater. Die volgende mag in die kandidaat se antwoord gesien word:

Ekpressionisme

- Om die innerlike gevoelens van die karakters eerder as hul uiterlike realiteit, bloot te lê.
- Klem val op die sielstog van die hoofkarakter.
- Om effek en beklemtoning te verkry, word die normale verloop van omstandighede, tyd, plek en handeling omver gewerp.
- Verwonge en oor-beklemtoonde prente vir emosionele effek.
- Ekspressioniste glo daar is niks soos die absolute waarheid nie.

Realisme

- Perfekte naturalistiese tonele in boksagtige strukture
- Die verhoog het 'n aparte realiteit geword
- Kamers is geskep deur drie mure te gebruik met die vierde muur wat denkbeeldig geword het
- Die gehoor is gelei om die regte lewe deur 'n glasmuur te sien
- Toneelspelstyle het begin verander vanaf romantisme na 'n meer realistiese benadering tot karakterisering
- Die toneelstukke het 'n logiese volgorde begin volg: die begin, die middel, klimaks en die einde (afloop)

Kandidaat kan enige DRIE van die bogenoemde feite noem. (6)

- 7.6 EEN punt vir die volle titel van die teks en EEN punt vir die volle naam van die dramaturg.

- Logiese denke en handeling is nie belangrik nie.
- Die ritme van die toneelstuk is staccato, onkonvensioneel en soms skokkend vir die gehoor.
- Taal kan ook gebruik word om droom-ryke atmosfeer te skep.
- Gebruik kort ritmiese staccato-spreek met definitiewe tempo.
- Taal gebruik om droom-atmosfeer te ondersteun. (5)

- 7.7 Kandidaat kry een punt vir die skrywer en een punt vir die titel. (2)

- 7.8 Merk volgens die toneeltekste wat bestudeer is. Neem die kandidaat se kennis van die temas van Ekspressionistiese teater in ag:

Laat die klem val om gevoelens, voorkeur of afkeure wat met die materialisme en krag van 'n oorlog geassosieer word, die gebruik van sarkasme en satire as wapens teen die ewige groei van industrialisasie en materialisme in ons wêreld.

Merk volgens die Ekspressionistiese teater tekste wat in gestudeer is.

Merk volgens die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	14–15	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	12–13	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uitengesit
Bevredigende prestasie	9–11	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Middelmatige prestasie	7–8	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeuragte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie
Elementêre prestasie	4–5	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, diekwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie

Onvoldoende	0–3	<ul style="list-style-type: none">• Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardigheide• Irrelevant• Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie
-------------	-----	---

(15)
[40]

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: TEATERGESKIEDENIS

Die afdeling is VERPLIGTEND.

VRAAG 8

- 8.1 Jerzy Grotowski se Arm Teater, Konstantine Stanislavski en die Sisteem, Meyerhold en die Biomeganika (Biomechanics), Lee Strasberg en Method Acting. (Enige 2) (4)
- 8.2 Om huidige stand van sake in die teks te verstaan. Heelwat tekste en skrywers spits hul toe op die probleme in hul gemeenskap en die politiek uit hul omgewing. Daarom beeld die teks hierdie probleme uit deur die karakters en tema. Dit is dus belangrik om die lewensomstandighede van landburgers onder verskillende staatstelsel. Was daar iets om oor te kla? Hoe toon die dramaturg probleme aan, deur artistieke tegnieke? Vrae kan slegs beantwoord word, indien daar deeglike navorsing van die area en sosio-politiese uitdagings gedoen word.
- Ken volpunte toe indien kandidaat ten minste drie feite en redes vir elk gegee het. (5)
- Kandidaat se antwoord moet deur 'n geldige rede vir die spesifieke keuse vergesel word.
- 8.3 Komedie is 'n baie belangrike wyse waarop ernstige probleme, sonder enige klem op 'n spesifieke probleem, aangespreek kan word. Gehore kan hul eie foute en swakpunte identifiseer en so vir hulself lag.
- Komedie, is dus 'n effektiewe manier om ernstige sosiale kwessies in die samelewing aan te spreek. (2)
- 8.4 Oorweeg die volgende feite wanneer jy die antwoord van die kandidaat evalueer.
- Christopher Columbus het na Amerika geseil en Bartholomias Dias na Suid-Afrika.
 - Europese setlaars het hulself aan die kuste van beide lande gevestig.
 - Daar was baie mense wat in beide lande onregverdig behandel is.
 - Swart mense en inboorlinge is as slawe ingelyf.
 - Formele westerse teater-tradisies is in beide lande aangeneem.
 - Die ontdekking van goud in Kalifornië en Johannesburg.
 - Grond is van die oorspronklike besitters weggeneem. (Enige 2) (2)

8.5 Jerzy Grotowski se akteur-opleiding behels die volgende:

- Dit het swaar geleun op Stanislavski, Joga, Meyerhold, Oosterse Teater soos Kathali en Noh.
- Akteurs moet totale beheer oor homself uitoefen – beide fisies en vokaal.
- Hy het oefeninge geskep wat bekend gestaan het as “plastiques” wat die doel gehad het om harmonie tussen die liggaam en die verstand (intellek) te bewerkstellig. Dit het ook vokale-respiratoriese oefeninge, ritmiese werk en akrobatiese oefeninge ingesluit. (“corporals”)
- Sy metode is nie gemik daarop om vaardighede te verwerf nie, maar om fisiese versperrings of blokkasies uit die weg te ruim wat kreatiewe reaksies aanmoedig.
- Sy fokus was op liggaamsgeheue. As liggaamsgeheue vrygestel word, dan word die natuurlike impulse, wat ontdek word wanneer daar die teks gekonfronteer word en wanneer daar aandag aan die vereistes vir die rol gegee word, vrygestel.
- Die akteur moet die rol konfronteer en moet dan die gehoor konfronteer met dit wat hy/sy ontdek het.
- Die akteur moet ongewone maniere navors om sy stem te gebruik om die sterk krag te ontgin wat normaalweg in alledaagse spraak versteek bly.

Stanislavski se Sisteem

- Aksie/Handeling
- “Magic if” (indien moontlik)
- Gegewe situasies
- Die verbeelding
- Sirkels van aandag/konsentrasie
- Eenhede en Doelwitte
- Die super-doelwit en die deurlopende lyn van aksie
- Emosionele geheue
- Tempo-ritme in beweging
- Die metode van fisieke aksie

Merkers word aangeraai om met diskresie te merk. Oorweeg die kandidaat se voorkeure, redes vir die kandidaat se keuses en voorbeelde van die kandidaat se ervaring uit produksies.

(5)
[20]

TOTAAL AFDELING D: 20

AFDELING E: PRAKTIESE WERK EN REFLEKSIE

Beantwoord SLEGS EEN van die vrae in hierdie afdeling.

VRAAG 9: Stemwerk OF VRAAG 10: Lewendige opvoering OF, VRAAG 11: Rol van die Regisseur OF VRAAG 12: Rol van die Ontwerper.

VRAAG 9: STEMWERK (KEUSEVRAAG)

- 9.1 Ritme in spraak bestaan uit 'n kombinasie van tempo, pousering, beklemtoning, en klimaks. Ritme word gebruik om die betekenis duidelik te maak, om die stem interressant en dinamies te hou en om 'n klimaks te bou en te behaal.

Ken punte toe vir die begrip van ritme en die aanwending van die kennis van die gedig en genre. Hip-hop, Kwaito en rap beskik oor 'n onderskeidende "upbeat" tempo en "kletsrym" ("slam poetry") se voordrag kom hieruit tot stand. Daarom is dit belangrik om seker te maak of die kandidaat se reaksie gebaseer is op die vloei van ritme in terme van Kwaito, Hip hop of Rap, en daar word aangedui waar die gedig wil hê dat die spreker vinniger of stadiger moet praat. Daar kan notas wees oor die stylfigure soos repetisie, alliterasie en rym en hoe hulle die tempo van die gedig beïnvloed. (5)

- 9.2 Gebruik diskresie. Kandidaat moet 'n begrip van die gedig toon insluitend die gedig se emosionele implikasies. Is die toon hartseer? Watter houdings kom na vore as jy die gedig lees? (3)

- 9.3 EEN punt vir elke oefening; TWEE punte vir elke beskrywing.

"Soundscape" (klankbeeld) – 'n Groep kies 'n omgewing soos bv. 'n woestyn, die strate. Al die lede van die groep moet deelneem deur die gepaste geluide vir die omgewing te maak.

"Speel motorfiets" – Vibreer jou lippe, maak die geluide van die enjin, wend toonhoogte aan en af. Om te maak of jy op 'n pad ry is opsioneel, maar dit maak dit meer pret.

"Artikulasie oefening" – Sit jou hande binne in jou mond en masseer die binnekant van jou wange, jou tong en onder jou tong. Hierdie massering help werklik om spanning te verlig en artikulasie te verbeter.

Steek die tong vir 30 sekondes uit en herhaal.

Probeer om te herhaal d, g, p, t, k, in die ritme: bbbb, bb-bb-bb-bb, bbb-bbb-bbb-bbb

- Enige TWEE oefeninge en die beskrywing. (6)

9.4 Punte moet toegeken word vir die korrekte drama-terme.

- Ontwikkeling van stem: artikulasie, korrekte asemhaling, intonasie, uitspraak en projeksie
- Ontwikkeling van beweging: balans, beheer, krag, ritme en karakterisering
- Geloofwaardigheid: Stanislavski se idees

Daar moet duidelike en van paste motivering wees vir hulle eie ontwikkeling.

(6)
[20]

VRAAG 10: LEWENDIGE TEATER (KEUSEVRAAG)

10.1 'n Kandidaat mag met die stelling saamstem en mag substansiële redes vir hulle keuse verskaf.

Bv. 'n kandidaat kan saamstem dat teater 'n middel is waarmee 'n gemeenskap kwessies identifiseer en ook voorstelle kan maak om die probleem op te los. Om hulle antwoorde te motiveer, kan kandidate na hulle temas in hulle praktiese optrede verwys. Kandidate moet dissipline in hulle keuse en relevansie wys.

(5)

10.2 Merkers moet hulle diskresie gebruik om die kandidaat se respons te beoordeel. Kandidaat moet kennis van die konsep van konsentrasie toon en ook die belangrikheid daarvan.

Oorweeg die volgende aspekte wat verband hou met die konsep van konsentrasie en hoe dit verband hou met die kwaliteit van 'n optrede.

Indien 'n akteur hom/haarself voorberei vir 'n optrede, moet hy/sy altyd sy/haar liggaam opwarm. Hy/sy moet ook hom/haarself instel op die karakter. Die laasgenoemde vereis dat die akteur nou moet konsentreer op die gemoedstoestand van die karakter en te heroorweeg. Die implikasie is dus dat konsentrasie die akteur sal help om op 'n eerlike wyse die lewe van die karakter asook die waarheid omtrent die karakter uit te beeld. Dit mag ook die algehele boodskap van die drama toelig. Die gehoor sal steeds enige optrede wat aanloklik is in die aanbieding en in die boodskap volg en konsentrasie sal help om beide die aspekte te verduidelik.

Kandidate kan moontlik nie ooreenstemmend op die bogenoemde reageer nie, maar in sulke gevalle moet die merker die kandidaat se aansluiting hierby bepaal

(5)

10.3 Kandidaat verduidelik die rol van die karakter in praktiese optrede. Oorweeg die kandidaat se kennis en beskrywing van die temas van hulle optrede.

Ook wie was die karakter, wat het hy gedoen in die storie, hoe effektief was die karakter in die totale produksie, wat was die verhouding tussen die karakter en die boodskap van die draaiboekteks, ens.

Merkers moet weereens diskresie gebruik wanneer hulle die vraag assesseer moet die assesseringsruit gebruik om hulle nasien te vermaklik.

Gebruik die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings • Toon insig, waarneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logis • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie

Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede Irrelevant Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)
[20]

OF

VRAAG 11: ROL VAN DIE REGISSEUR (KEUSEVRAAG)

11.1 Merkers moet die kandidaat se ondervinding in gedagte hou. Verder moet die kandidaat se begrip van die rolle en pligte van die regisseur, en sy vermoë om sy keuses te motiveer bv. Die vermoë om te skryf oor 'n flik of 'n lewendige vertoning vanuit die perspektief van 'n regisseur geassesseer word. Die kandidaat moet ook die teks krities met betrekking tot die karakterisering kan analiseer.

In die antwoord moet die kandidaat krities terugvoering gee of hy/sy die teks geniet het of nie en ook redes gee. Kandidate moet ook aanvoer of hy/sy die karakterisering geniet het of nie en redes verskaf.

Gebruik die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit

Verdienstelike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings • Toon insig, waarneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredeginde prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik. • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logis • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig
Middelmatig prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie. • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie.
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

11.2 Gee punte vir korrekte Dramatiese Kunste terminologie.

Kandidaat kan kreatief reageer op die vraag. Merkers moet egter die volgende oorweeg as die standaard teatereitiket wat regoor die teaterlandskap toegepas word.

- Moenie kos of drankies in die teater inbring nie
- Beweeg in die teater in soos gelei deur die strukture van die gebou soos bv. die reëlings
- Jy mag slegs voor die optrede praat
- Moenie op die sitplekke trap nie
- Skakel jou selfoon af
- Bly in jou sitplek gedurende die vertoning
- Moet geen aanmerkings maak nie
- Luister en kyk met aandag
- Gee applous aan die einde van die optrede

Kandidate moet volgens meriete punte ontvang as hulle 'n lys met duidelike beskrywings verskaf en as hulle op 'n kreatiewe wyse hulle eie teateretiket skep.

(12)

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waaneming en kennis – goed uitengesit

Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende Prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)
[20]

OF

VRAAG 12: ROL VAN DIE ONTWERPER (KEUSEVRAAG)

12.1 Kandidate moet reageer op die basis van die film wat hulle gekyk het. Die volgende moet in hulle antwoord oorweeg word.

- Die ontwerper moet die stel gebruik om die omgewing waarin die handeling plaas vind te wys.
- Die ontwerper moet die ruimte gebruik om die atmosfeer te skets vir die algemene atmosfeer “mood” van die produksie.
- Die temas van die produksie mag ook gebruik word om die ontwerp vas te stel.
- Die ontwerp van die stel kan ook die karakters se gemoedstoestand in die produksie uitbeeld.

Gebruik die aangehegte rubriek om jou te help.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings. • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienselike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings. • Toon insig, waarneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredigende prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waaneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings

Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig
Middelmatige prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie
Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)

12.2 Punte moet gegee word vir korrekte Dramatiese Kunste terminologie.

- Kandidate gee 'n deeglike kennis van die elemente van die ontwerp weer. Sommige kandidate se antwoorde sal die konsepte en taalgebruik van kostuumontwerp akkuraat weerspieël. Kandidate moet die korrekte taalgebruik aanwend vir die konsepte. Indien die kandidate bv. 'n kostuum teken, in plaas daarvan om dit in 'n paragraaf te beskryf, moet aandag gegee word aan die besonderhede en die byskrifte van die skets. Gebruik jou eie diskresie om die relevansie daarvan te bepaal.

Daar moet duidelike en gepaste motiewe wees vir die keuse van beide beskrywings en tekeninge deur die kandidaat.

Gebruik die volgende rubriek.

KATEGORIE	PUNTE	BESKRYWERS (BEWYS)
Uitstaande prestasie	9–10	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur • Vertoon 'n uitstekende en hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevant dramatiese verwysings • Insig, vloeiend, waarnemings en kennis word treffend uiteengesit
Verdienslike prestasie	8	<ul style="list-style-type: none"> • Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur • Vertoon 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk en deurdagte keuse van feite • Gebruik 'n seleksie van relevante dramaverwysings • Toon insig, waarneming en kennis – goed uiteengesit
Bevredeginde prestasie	6–7	<ul style="list-style-type: none"> • Georganiseerd, omvattend, 'n bevredeginde vlak van bevoegdheid, sommige foute is waarneembaar in die opstelstruktuur • Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigende, eenvoudige taalgebruik • Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings • Toon 'n goeie begrip van die tema, sommige logiese stellings
Voldoende prestasie	5	<ul style="list-style-type: none"> • Struktuur nie altyd logies nie • Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en stereotipe antwoorde te verskaf • Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings • Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie en voel gememoriseerd, by tye verbeeldingloos. Nie 'n hoë vlak van insig nie
Middelmatig prestasie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie • Nie altyd genoeg inligting nie; swak taalgebruik moontlik 'n bydraende faktor. • Kandidaat motiveer nie sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde nie

Elementêre prestasie	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ongestruktureerd, beperkte woordeskat en min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied • Baie min inligting, deurmekaar aangebied, nie maklik om te volg nie, dikwels irrelevant • Kandidaat het nie die bevoegdheid om sy/haar antwoord met toepaslike voorbeelde te motiveer nie
Onvoldoende	0–2	<ul style="list-style-type: none"> • Onsamehangend, baie min werk gelewer, beperkte vaardighede. • Irrelevant • Eenvoudige frases of woorde neergeskryf wat deur kandidaat gememoriseer is, maar geen begrip word getoon nie

(10)
[20]

TOTAAL AFDELING E: 20
GROOTTOTAAL: 150